

*Роль держави у розвитку туристичного бізнесу і процесі
кластеризації*

Роль держави при проведенні кластерної політики проявляється у чотирьох аспектах:

1) каталітичний, коли уряд зводить зацікавлені сторони (наприклад, приватні компанії та дослідницькі організації) між собою, але забезпечує обмежену фінансову підтримку реалізації проєкту;

2) підтримувальний, при якому каталітична функція держави доповнюється інвестиціями в інфраструктуру регіонів, освіту, тренінг та маркетинг для стимулювання розвитку кластерів;

3) директивний, коли підтримуюча функція держави доповнюється проведенням спеціальних програм, націлених на трансформацію спеціалізації регіонів через розвиток кластерів;

4) інтервенціоністський, при якому уряд разом з виконанням своєї директивної функції переймає у приватного сектора відповідальність за прийняття рішень про подальший розвиток кластерів та за допомогою трансфертів, субсидій, обмежень або регулювання, а також активного контролю над фірмами у кластері, формує його спеціалізацію.

У 26-ти країнах Європи є національні кластерні стратегії або програми. У найбільш явній формі здійснюють таку стратегію: Німеччина, Фінляндія, Данія, Нідерланди, фламандський район Бельгії, Франція, Італія.

Франція і Італія можуть слугувати прикладами країн, в яких здавна практикується кластерна стратегія, хоча і під іншою назвою. Кластерний підхід спочатку використовувався у дослідженнях проблем конкурентоспроможності, а згодом став застосовуватися при вирішенні все більш широкого кола завдань, зокрема:

- при аналізі конкурентоспроможності держави, регіону, галузі;

- як основа державної промислової політики;
- при розробці програм регіонального розвитку;
- як основа стимулювання інноваційної діяльності;
- для посилення взаємодії великого і малого бізнесу.

Концепція формування і розвитку інноваційно-промислових кластерів затверджена в Білорусі постановою Ради Міністрів №27 від 16 січня 2014 року. Державна підтримка кластерного розвитку економіки передбачає субсидування витрат на створення і організацію діяльності центрів кластерного розвитку, а також частини витрат на створення спеціалізованої інфраструктури кластерного розвитку (створення і організація діяльності центрів колективного користування обладнанням, випробувальних лабораторій); надання організаціям кластерного розвитку обладнаних приміщень для розміщення учасників кластера і забезпечення їх комплексом спеціалізованих послуг на єдиній території.

Планується, що організаціям кластерного розвитку надаватимуться у спрощеному порядку земельні ділянки (без проведення аукціонів і стягнення плати за право укладення договору оренди) та обладнання їх індустріальних майданчиків необхідною інженерною і транспортною інфраструктурою для організації підприємницької діяльності з виробництва товарів (робіт, послуг).

Отримати держпідтримку зможуть організації кластерного розвитку та центри кластерного розвитку, чий правовий статус буде визначений у типових (зразкових) положеннях про організацію кластерного розвитку. Заходи у сфері кластерного розвитку можуть бути профінансовані з коштів національного і місцевих бюджетів, спрямованих на державну підтримку малого і середнього підприємництва, а також за рахунок коштів інноваційних фондів.

Для підтримки кластерних ініціатив і проєктів з формування інноваційно-промислових кластерів на базі суб'єктів малого і середнього підприємництва будуть створені робочі групи за участю представників Міністерства економіки, Державного комітету з науки і технологій, галузевих міністерств і концернів.